N°. 208. 1853.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing buiten de zegelgelden en briefporten.

ZATURDAG 3 SEPTEMBER.

NEDERLANDEN.

Bij Zr. Ms. besluit van den 29sten Augustus 1853, n°. 39, is benoemd tot substituut-officier bij de arrondissements-regtbank te Assen, mr. *W. L. Schiffer*, thans regter-plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch.

Bij Zr. Ms. besluit van den 30sten Augustus 1853, n°. 68, is benoemd tot kantonregter te Amersfoort, mr. *A. R. van Bel*, thans plaatsvervangend kantonregter aldaar.

Bij Zr. Ms. besluit van den 30sten Augustus 1853, n°. 69, is benoemd tot griffier bij het kantongeregt te Amersfoort, mr. *S. J. A. van Walchren*, advocaat te 's Gravenhage.

Bij Koninklijk besluit van den 30sten Augustus 1853, n°. 72, is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Norg, de heer *H. Hubenet*, thans meter en taxateur van den turf te Smilde.

Bij Koninklijk besluit van den 24sten Augustus 1853, n°. 79, is aan den gepensioneerden luitenant-kolonel der infanterie van het leger in Oost-Indie *A. H. Helbach* vergunning verleend tot het blijven dragen van de activiteits-uniform van het wapen, waarbij hij laatst heeft gediend.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

De Londensche *Globe* maakt thans den tekst bekend van de Weener nota alsmede van de wijzigingen die daarin door de Porte voorgesteld zijn. De nota luidt als volgt; daaronder worden de wijzigingen aangewezen.

» Zijne Majesteit de Sultan, niets meer ter harte nemende dan de herstelling der betrekking van goede nabuurschap en volmaakte overeenstemming tusschen Hoogstdenzelve en den Keizer van Rusland, die ongelukkiglijk door onlangs opgerezen smartelijke verwikkelingen is gestoord geworden, heeft zich beijverd middelen te zoeken om de sporen dier onderscheiden geschilpunten uit te wisschen.

» Door een allerhoogst besluit van den . . . . bekend gemaakt zijnde met de keizerlijke beslissing, verheugt de Verhevene Porte zich die aan Z. Exc. den graaf Nesselrode te kunnen mededeelen. Hebben de Keizers van Rusland ten allen tijde hunne zorgvuldigheid aan den dag gelegd voor (1) de handhaving der vrijdommen en voorregten van de regtgeloovige Grieksche kerk in het Ottomannische Rijk, de Sultans weigerden nimmer dezelve op nieuw te bevestigen door plegtige verklaringen, die getuigden van hunne aloude en standvastige welwillendheid jegens hunne Christen-onderdanen.

» Zijne Majesteit de thans regerende Sultan Abdul Medschid, dezelfde gezindheid koesterende en aan Zijne Majesteit den Keizer van Rusland een persoonlijk blijk van zijne zeer opregte vriendschap wenschende te geven, gaf alleen gehoor aan zijn onbeperkt vertrouwen op de uitstekende hoedanigheden van zijnen doorluchtigen vriend en bondgenoot, en heeft zich verwaardigd de vertoogen (2) in ernstige overweging te nemen, die door tusschenkomst van den vorst Mentschikoff aan de Verhevene Porte gedaan zijn.

» De ondergeteekende [Reschid-Pacha] heeft dien ten gevolge last ontvangen om bij deze nota te verklaren dat het gouvernement van Zijne Majesteit den Sultan wil getrouw blijven aan de letter en den geest van de bepalingen der verdragen van Kutschuk Kainardsche en van Adrianopel (3), betrekkelijk de bescherming der Christelijke eeredienst, en (4) dat Zijne Majesteit het als een punt van eer voor zich beschouwt, voor altijd elke aanranding, hetzij tegenwoordige of toekomstige, te beletten van het genot der geestelijke voorregten die door Zijner Majesteits doorluchtige voorzaten zijn verleend aan de regtgeloovige Kerk in het Oosten, en bovendien in eenen geest van verhevene regtvaardigheid de Grieksche eeredienst te doen deelen in de voordeelen die aan andere Christenen bij overeenkomsten of bijzondere schikkingen verleend zijn (5).

» Daar buitendien het keizerlijk bevelschrift, hetwelk onlangs aan het patriarchaat en de geestelijkheid der Grieksche Kerk is verleend en hetwelk de bevestiging hunner geestelijke voorregten inhoudt, als een nieuw blijk dier edele gezindheid moet worden beschouwd; en daar verder de afkondiging van dat bevelschrift, hetwelk volle veiligheid verzekert, voor altijd elke bezorgdheid moet verdrijven ten aanzien der eeredienst die de belijdenis van Zijne Majesteit den Keizer van Rusland is, verblijdt het mij belast te zijn met de tegenwoordige kennisgeving. Aangaande den waarborg daarvoor dat in de toekomst niets zal veranderd worden aan de bedevaartplaats te Jeruzalem, hij is bevat in het met des Sultans handschrift voorziene bevel van Februarij 1852, nader uitgelegd en bekrachtigd bij de bevelschriften van . . . . ; en het is de uitdrukkelijke wil van Zijne Majesteit den Sultan, deze allerhoogste beslissingen zonder eenige wijziging te doen uitvoeren. Bovendien geeft de Porte de officiele belofte dat in den staat van zaken, zoo als die aldaar thans sedert kort is geregeld, geene verandering zal worden gebragt dan met voorafgaande instemming der gouvernementen van Rusland en Frankrijk, en zonder eenig nadeel hoegenaamd voor de onderscheiden Christelijke kerkgenootschappen.

» Ingeval zulks door het Keizerlijk Russische hof mogt verlangd worden, zal in of nabij de stad Jeruzalem eene geschikte plaats worden aangewezen tot het bouwen eener kerk voor de uitoefening der godsdienst door Russische geestelijken en van een hospitaal voor behoeftige of zieke bedevaartgangers van die natie. De Verheven Porte verbindt zich te dien aanzien bij deze, eene plegtige verklaring te zullen onderteekenen, welke die vrome stichtingen plaatst onder de bijzondere hoede van het consulaat-generaal van Rusland in Syrie en Palaestina."

(1) In stede van hetgeen hier in deze zinsnede volgt, stelt de Porte de volgende bewoordingen voor: » de eeredienst der regtgeloovige Grieksche Kerk, de Sultans hebben nimmer opgehouden te waken voor de handhaving der vrijdommen en voorregten van die eeredienst en van die Kerk in het Ottomannische Rijk, en dezelve op nieuw te bekrachtigen door plegtige verklaringen die" enz.

(2) In plaats van » vertoogen" wil de Porte het woord » mededeelingen" stellen.

(3) Hiervoor stelt de Porte: » de bepalingen van het verdrag van Kutschuk Kainardsche, bevestigd door dat van Adrianopel, betreffende de bescherming der Christelijke godsdienst door de Porte."

(4) Hier wil de Porte invoegen: » en kond te doen".

(5) In plaats dezer laatste woorden stelt de Porte: » de voordeelen die verleend zijn, of verleend mogten worden aan andere Christelijke kerkgemeenten bestaande uit onderdanen der Porte".

— De Parijsche *Constitutionnel* berigt volgens eenen brief uit Konstantinopel van den 18den Augustus, dat ook de patriarchen der Christelijke kerkgemeenten van wege den Sultan waren uitgenoodigd om de vergadering van den vollen Rijksraad bij te wonen, in welke beraadslaagd zou worden over de bekende en sedert door de Porte voorwaardelijk aangenomen nota der vier westersche mogendheden betreffende het Turksch-Russisch geschil. Nooit vroeger waren de patriarchen in den Rijksraad geroepen.

Verder berigt de *Constitutionnel* dat den 16den een grootheerlijk besluit was afgekondigd waarbij het nog niet op de been gebragte gedeelte van de landweer, een aantal van omstreeks tachtig duizend man uitmakende, onder de wapenen geroepen werd.

Volgens een ander van zeer goeder hand afkomstig berigt heeft de Porte, toen zij haar besluit omtrent de Weener nota aan de vertegenwoordigers der vier mogendheden te Konstantinopel mededeelde, daarbij de verklaring gevoegd dat zij steeds het behoud des vredes wenschte maar op elke gebeurlijkheid voorbereid was.

— Het berigt dat de Engelsche en de Fransche consuls in de Donau-Vorstendommen de uitoefening hunner functien gestaakt hebben, bevestigt zich niet; volgens Londensche dagbladen bestaat voor die staking geene reden zoolang de Hospodars nog als stedehouders van den Sultan het regtmatig oppergezag in de Vorstendommen uitoefenen.

— De half-officiele Parijsche *Patrie* meldt het volgende:

» Door berigten uit Odessa van den 16den tot den 20sten Augustus vernemen wij dat in die handelsplaats eene ongewone levendigheid heerschte. De overdekte magazijnen konden al het aangevoerde graan niet meer bevatten, en er waren opslagplaatsen in de open lucht gemaakt. Zij bevatteden 650,000 hectoliters tarwe, 105,000 hect. rogge, 20,000 hect. garst, 50,000 hect. haver en 36,000 hect. maïs. Er werden groote aankoopen voor Frankrijk en voor de havens der Middellandsche Zee gedaan, en men verzekerde dat de Fransche regering overgroote hoeveelheden had aangekocht en nog aankoopen zou. Den 19den gold de tarwe 14 fr. 28 tot 15 fr. 40 per hectoliter; de vracht was 9 tot 10 fr. Dien dag waren te Odessa van Konstantinopel drie tot vier honderd schepen aangekomen, meestal om graan te laden. Honderden ladingen graan werden te Sulina door de ondiepte opgehouden."

ITALIE.

In een vorig nommer van dit blad is reeds gewaagd van het ontdekken eener revolutionaire zamenspanning te Rome, hetwelk ten gevolge had dat eenige leiders der republikeinsche partij en gewigtige papieren in handen der pauselijke politie vielen. Nadere berigten uit Rome bevestigen het gewigt dier arrestatien, wier aantal sedert tot veertig is geklommen. Volgens die berigten zouden de gevatte personen te regt gesteld worden voor eene exceptionele regtbank, half uit militairen en half uit burgers bestaande; doch was hieromtrent een geschil ontstaan tusschen het pauselijk gouvernement en den opperbevelhebber der Fransche bezet-

tingstreepen: deze laatste wilde dat in die vierschaar ook eenige Fransche militairen zouden zitten, terwijl de regering voor de tegenwoordigheid van Fransche militairen geen grond zag en daarvan belemmering eener krachtdadige regtspraak scheen te vreezen.

— De te Triëst gevestigde handelsmaatschappij van Lloyd heeft met begunstiging van het Oostenrijksche gouvernement eene stoomsleepdienst op den Po in werking gebragt. De eerste togt van den mond der rivier tot Pavia is door de sleepboot met drie schepen en 4300 centenaren ballast, bij een zeer ongunstigen waterstand, in ongeveer 65 uren varens afgelegd.

DUITSCHLAND.

Oostenrijk is, gelijk men weet, met de Vereenigde Staten weder in geschil geraakt door hetgeen onlangs te Smyrna met den uitgeweken Hongaar Koszta is voorgevallen. In de jongste New-Yorksche dagbladen vindt men eenige dat geschil betreffende staatsstukken, en wel ten eerste eenen brief van den 27sten Junij jl., waarin de zaakgelastigde der Vereenigde Staten te Konstantinopel, de heer Brown, aan den Oostenrijkschen gezant aldaar hoofdzakelijk het volgende schrijft:

» Koszta heeft de voorbereidende stappen gedaan om een burger der Vereenigde Staten te worden: hij heeft na eene formele opzegging van alle onderdanigheid aan eenige andere mogendheid of souverein, op de gebruikelijke wijze gehoorzaamheid aan het gouvernement der Vereenigde Staten gezworen. Toen hij vervolgens de Vereenigde Staten verliet, ontving hij een gelegaliseerd afschrift van de aldaar door hem afgelegde verklaring van onderdanigheid aan het gouvernement der Vereenigde Staten; welk bewijsstuk onder gewone omstandigheden hem zoude aanbevelen aan de welwillende bescherming der Amerikaansche overheden.

» Desniettemin is hij te Smyrna door eene bende gewapende kerels op last van den Oostenrijkschen consul gevat en naar een Oostenrijksch oorlogsschip gesleurd. Ik begrijp niet hoe het tijdelijk verblijf van dien persoon te Smyrna, zoo zeer de verbolgenheid van den Oostenrijkschen consul kon gaande maken; doch in allen gevalle had deze niet verder moeten gaan dan door tusschenkomst der Oostenrijksche overheden op het vertrek van Koszta aan te dringen. Ik verzoek alzoo dat, zoo niet uit eerbied voor het gouvernement des Sultans wiens grondgebied zoo grovelijk door het gebeurde te Smyrna is geschonden, dan toch ten gevalle van den Staat waaraan hij onderdanigheid beloofd heeft, hem onverwijld de vrijheid hergeven worde opdat hij naar de Vereenigde Staten kunne terugkeeren."

Op dit aanzoek gaf de Oostenrijksche gezant denzelfden dag een afwijzend antwoord. » Ik kan — schreef hij — deze tusschenkomst van uwe zijde alleen toeschrijven aan eene misvatting, daar Koszta een geboren Hongaar is en nimmer opgehouden heeft een Oostenrijksch onderdaan te zijn, blijkens de door hem in bijzijn van den consul der Vereenigde Staten te Smyrna afgelegde verklaring. Zijne inhechtenisneming heeft alzoo plaats gehad krachtens de verdragen die aan mijn gouvernement de volle en algeheele onafhankelijkheid verzekeren van zijne regtspraak over al zijne onderdanen in Turkije."

Bij een schrijven van den 29sten Junij herhaalde de heer Brown zijn aanzoek. » Naar ik geloof — zoo luidde dit — wordt het regt van landverhuizing en van naturalisatie door het Oostenrijksche gouvernement evenzeer erkend als door andere regeringen; en de inhechtenisneming van Koszta op het onzijdig grondgebied van Turkije na de door hem gedane verklaring van onderdanigheid aan de Vereenigde Staten, zal door mijne regering voorzeker beschouwd worden als eene grievende schending van het regt van naturalisatie en ook als eene beleediging voor haar zelve.

» Sedert zijne aankomst te Smyrna heeft Koszta in Turkije verblijf gehouden onder de bescherming van mijne regering, en zijn gedrag is steeds onberispelijk geweest. Uit getrouwheid aan zijn geboorteland, het eenige hem ten laste gelegde misdrijf, noemt hij zich altijd een Hongaar en verklaart hij ook als Hongaar te willen sterven."

Dit herhaalde aanzoek baatte even weinig. Doch door de tusschenkomst van een voor Smyrna verschenen Noord-Amerikaansch oorlogsschip, hetwelk dreigde zijn geschut te zullen gebruiken tegen het Oostenrijksch fregat waarop Koszta gevangen werd gehouden, werd bewerkt dat deze aan den Franschen consul overgeleverd werd, in wiens bewaring hij nog is in afwachting van hoogere beslissing.

Het politieke gewigt en de mogelijke gevolgen van dit geschil worden door de Londensche *Times* van den 31sten Augustus aangewezen. » Eene spoedige en voldoende vereffening is niet waarschijnlijk — zegt dat blad —; want de dienaren der beide regeringen hebben van de verregaande zwakheid der Turksche overheden gebruik gemaakt tot eene te ver getrokken toepassing van volkenregtelijke bepalingen; beide hebben zich grovelijk aan den openbaren vrede vergrepen; en elke regering beloont haren dienaar, terwijl zij voldoening voor het gedrag zijner tegenpartij vraagt.

» In eene aan de onderscheiden Europesche hoven medegedeelde circulaire betoogt het Weener kabinet, dat de Amerikaansche officier geen regt had om Koszta als een burger der Vereenigde Staten te doen doorgaan, noch om te dreigen met een krijgsbedrijf in eene onzijdige haven. Dat mag waar zijn: maar de circulaire vergeet op te merken dat het gedrag van den Oostenrijkschen consul evenmin verdedigd kan worden; hij begon met een wegens politieke redenen uitgeweken persoon in hechtenis te nemen op een onzijdig grondgebied; en nooit is, zoover wij kunnen nagaan, de Porte zoo ver gegaan aan eenigen Christenstaat de bevoegdheid toe te kennen om op haar grondgebied personen in hechtenis te nemen en weg te voeren die hij beweert tot zijne onderdanen te behooren, en zulks niet wegens aldaar en toen begane misdrijven, maar terwijl zij vreedzaam op Turksch grondgebied verblijf hielden. Kortom, het Turksch grondgebied is door den Oostenrijkschen consul geschonden, veel meer regtstreeks en moedwillig dan vervolgens door den bevelhebber van het Amerikaansche oorlogsschip.

» Doch indien het Amerikaansche gouvernement Koszta wegens zijne verklaring van onderdanigheid in allen opzigte erkent en beschermt als een burger der Vereenigde Staten, voert het eene gansch nieuwe en zeer gevaarlijke leer in, welke door geene uitspraak van eenige Amerikaansche regtbank is bevestigd. Hoe onvoorzigtig is het toch, eenen buitenlander door eene verklaring van onderdanigheid aanspraak op de bescherming der Vereenigde Staten te laten verkrijgen en hem vervolgens in deze zijne nieuwe hoedanigheid naar Europa te laten terugkeeren tot voortzetting der politieke woelingen waardoor hij zich de verwijdering uit zijn geboorteland op den hals haalde. Buitendien is het er altijd voor gehouden dat geene wettelijke naturalisatie kan plaats hebben zonder eene wezenlijke verandering van woonplaats met het ernstige voornemen om zich in den Staat waarvan men onderdaan wordt, te vestigen. Doch wordt een politiek vlugteling burger van een anderen Staat alleen met het doel om zijne woelingen straffeloos te kunnen voortzetten, dan is het eene verlaging en een misbruik van het burgerregt, waardoor buitendien de vrede tusschen twee Staten zou kunnen worden gestoord.

» In trouwe, Koszta is geen Amerikaansch burger, maar een uitgeweken Hongaar, welke dien titel aangenomen heeft tot bevordering der politieke belangen zijner partij; en hoewel het ons verheugt dat hij van versmachting in een Oostenrijksch kerkerhol gered is, kunnen wij niet gelooven dat de Vereenigde Staten het Noord-Amerikaansche burgerschap ten hunnen koste willen laten misbruiken en verlagen door elk avonturier, die goedvindt aanvrage om dat regt te doen.

» Er zijn in Engeland, in de Vereenigde Staten, in Turkije zeer vele politieke vlugtelingen, die nimmer hopen kunnen weder magtig te worden en in hun vaderland terug te keeren, tenzij het hun gelukken mogt Europa op nieuw in brand te zetten en den bijstand van eene of andere regelmatig gevestigde mogendheid te verwerven. Ter bereiking van dit doel, nemen zij alle middelen te baat om Engeland en de Vereenigde Staten met het Europesche vasteland in oneenigheid te brengen en om Turkije in de gevaren van eenen oorlog te storten. Voor de revolutionairen van 1848 is niets te hopen zoolang het vrede in Europa blijft. Daarom wordt elk voorval hetwelk een volk tegen een ander zou kunnen in 't harnas jagen, zoo gretig aangegrepen door de hoofden der revolutionaire partij; maar daarom zorge ook elk gouvernement, niet in geschillen van dien aard te geraken of er althans niet te veel gewigt aan te hechten. Want elke oorlog en elke rustverstoring die in de tegenwoordige gesteldheid van Europa mogt uitbreken, zal aan niemand voordeel aanbrengen dan aan de eeuwige vijanden van wettelijke orde en maatschappelijken vooruitgang."

ENGELAND.

Het bestuur der Bank van Engeland heeft in zijne gisteren gehoudene vergadering besloten het minimum van haar disconto van 3½ per cent te verhoogen op 4 per cent. De beursliedeu hadden gehoopt dat die nieuwe verhooging niet noodig zou worden, en deze teleurstelling heeft den koers der Engelsche staatsfondsen, volgens een telegraphisch berigt, gisteren aan de Londensche Beurs vrij wat doen dalen.

— Koningin Victoria heeft jl. Woensdag de tentoonstelling van nijverheid te Dublin op nieuw bezocht, terwijl eene tallooze menigte toeschouwers, wier aantal op vijftien tot twintig duizend begroot wordt, in het gebouw der tentoonstelling vereenigd waren om het koninklijk gezin te begroeten. Het Iersche volk is niet weinig trotsch op zijne welgeslaagde tentoonstelling en ziet met genoegen dat zij door de Koningin eene opzettelijke reis naar Ierland is waardig geacht.

De Koningin, kort na hare aankomst te Dublin een rijtoer doende, wilde den heer Dargan, den edelmoedigen Ierschen koopman die met vorstelijke mildheid al de kosten der tentoonstelling voor zijne rekening heeft genomen, met een bezoek verrassen, maar hij was met zijn gezin afwezig toen Hare Majesteit aan zijne woning klopte.

— Aan de Londensche graanmarkt is jl. Woensdag weinig omgezet, zonder aanmerkelijke verandering in de prijzen. Sedert den vorigen marktdag was de aanvoer van granen en meel niet zoo aanzienlijk als vroeger; ook was de markt niet druk bezocht.

— Op eene aanvrage van het Lagerhuis is thans door het departement van marine eene opgave zamengesteld van alle aanzeilingen, schipbreuken en andere dergelijke ongelukken, die in het jaar 1850 op de kusten van het Vereenigd Rijk zijn voorgevallen, en van het aantal daarbij omgekomen menschen; bij deze opgave is eene schipbreukkaart gevoegd, waarop de opgegeven zeerampen door merken aangeduid zijn. Op deze kaart ziet men de geheele zeekust van de Orkney-eilanden tot Kaap Lizard bezaaid met zwarte merken, waarvan ieder eene schipbreuk en het verlies van menschenlevens aanduidt; op sommige plaatsen klimt het aantal merken tot twintig.

Uit deze opgave blijkt dat op de Britsche kust jaarlijks eene waarde van omstreeks anderhalf millioen pond sterling aan goederen door schipbreuk verloren gaat, benevens een aantal van zeven tot acht honderd menschenlevens.

Dat er jaarlijks zoo veel menschen omkomen, wordt door deskundigen niet toegeschreven aan gemis van pogingen om schipbreukelingen te redden; integendeel, de ijver der Britsche visschers en zeelieden om hun met eigen levensgevaar te hulp te komen, wordt hoogelijk geroemd; het wordt daaraan toegeschreven dat de Britsche kust niet genoegzaam voorzien is met reddingsbooten, lichten en andere inrigtingen tot het verhoeden van zulke rampen.

In 1850 hebben, volgens de bovengemelde opgave, niet minder dan 681 vaartuigen schipbreuk geleden op de kusten en in de wateren der Britsche eilanden; 270 daarvan vergingen geheel; 84 zonken door lekken of aanzeilingen; 16 werden door de bemanning verlaten, en 304 strandden en kregen schade die eene ontlading noodig maakte. Daarbij kwamen, zoo veel kon nagegaan worden, 780 menschen om het leven.

Uit een verslag van de Koninklijke Britsche Maatschappij tot behoeding van het leven der Zeevarenden, blijkt dat gedurende 1851 op de Britsche kusten 701 schepen schipbreuk leden, en dat daarbij minstens 750 menschen het leven verloren; en verder dat het jaar 1852 in dit opzigt nog rampspoediger was, daar het 1100 schipbreuken opleverde, welke aan 900 menschen het leven kostten. Deze maatschappij heeft sedert hare oprigting in 1824, door hare reddingsbooten en andere hulpmiddelen nagenoeg 9000 menschenlevens helpen redden.

— In de vorige week zijn te Perth in Schotland de eigenaren der zalmvisscherij in de rivier de Tay, bijeengekomen ten einde overleg te houden omtrent de kunstmatige aanfokking van zalm. De voornaamste spreker op deze bijeenkomst was zekere heer Ashworth uit Ierland, welke mededeelde dat hij en zijn broeder thans omstreeks 20,000 jonge zalmen in vijvers hadden, die kunstmatig aangeteeld waren en met kunstmatig voedsel werden opgebragt. Door aankoop eigenaar geworden zijnde van de zalmvisscherij van Galway in Ierland, hadden zij besloten aldaar de kunstmatige vermenigvuldiging van den zalm te beproeven; zij begonnen daarmede in het laatst der vorige maand December, alzoo ongeveer eene maand te laat; 370 zalmen werden door zachte drukking ontdaan van de eijeren en van het bevruchtende vocht, en deze werden vereenigd in zinken waterbakken onder lagen grof rivierzand of grind. Eerst na omstreeks honderd dagen begon zich daarin leven te vertoonen, en thans kon men in hunne inrigting 20,000 jonge zalmen van twee tot drie duim lengte zien, die in vijvers met gehakt vleesch gevoed

werden en aldaar tien maanden zouden blijven, na verloop waarvan zij omstreeks vier duim lang zouden zijn en zonder verdere voorzorgen hunnen weg naar de zee zouden kunnen nemen.

De kosten dezer kunstmatige aanfokking bedroegen volgens de berekening van den heer Ashworth niet meer dan een pond sterling voor elk duizendtal zalmen.

Na eenige discussie besloot de vergadering tot eene gelijke proefneming in de rivier de Tay, en benoemde eene commissie om daartoe de noodige maatregelen te nemen.

NOORD-AMERIKA.

Aan de Londensche *Times* wordt door zijnen berigtgever te New-York, onder dagteekening van den 16den Augustus, het volgende geschreven.

» Al spoedig nadat de heer Pierce den presidentszetel ingenomen had, bleek het dat hij eene zwakke, niet op waarheid gegronde en verderfelijke staatkunde volgde: hij scheen zich namelijk ten doel te stellen, alle partijen te vereenigen door aan hare leiders staatsambten en winstgevende posten te schenken. Dat was naar zijn denkbeeld eene nationale staatkunde, eene nationale demokratie. Hij verkocht zijne vrienden om zijne vijanden voor zich te winnen, en verloor alzoo beide. Hij ging bijna al de groote mannen des lands voorbij, die in de gevaarlijke spanning van 1850 de Unie hadden gered, en gaf de beste posten aan partijmannen van het noorden of van het zuiden, aan de lieden van wie de pogingen tot afschaffing der slavernij of tot splitsing der Unie oorspronkelijk waren uitgegaan. In bijna alle takken der staatsdienst is thans, met weinige uitzonderingen, het gezag in handen van hen die zich hadden doen kennen als tegenstanders der in 1850 tusschen de noordelijke en de zuidelijke Staten getroffen schikking, welke alleen, ook naar het meermalen openlijk uitgesproken gevoelen van den heer Pierce, de Unie kan staande houden. De eigenlijke nationale demokraten heeft de heer Pierce door eene zoodanige keuze der staatsdienaren van zich verwreemd; en bij de partijen die hij voor zich zocht te winnen, vindt hij geene opregte ondersteuning; ja men kan zeggen dat hij thans geene partij heeft: hetgeen natuurlijk zijn bewind zwak maakt. De politieke magt ligt thans in de hand van vijanden der Unie, en eens met openbare betrekkingen bekleed zijnde, waarop zij geene hoop hadden, en waarom zij meestal zelfs geen aanzoek hadden gedaan, komen zij stouter dan ooit voor hunne gevaarlijke beginselen uit. De ware voorstanders der Unie daarentegen laten het hoofd hangen; zij zeggen verraden geworden te zijn, en zij zijn het inderdaad; doch in het aanstaande Congres zullen zij, sterk door de goedkeuring van alle nationale demokraten, aan het bewind van den heer Pierce het hoofd bieden."

BEURS-BERIGTEN. (*Naar officiële opgaven.*)

Parijs 31 Augustus: Fransche 3 pcts. rente fr. 79.50; idem $4\frac{1}{2}$ pcts. fr. 104.90.

Londen 31 Augustus: Engel. 3 pcts. gecons. 98 pct. —; Nederl. $2\frac{1}{2}$ pcts. » pct.; — idem 4 pcts. $98\frac{3}{4}$ pct.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 2den September.*

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van heden zijn ingekomen twee en veertig adressen houdende bedenkingen tegen het wets-ontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen.

Het wets-ontwerp tot goedkeuring van een op den 12den Julij 1852 gesloten tractaat van vriendschap, handel en scheepvaart tusschen Nederland en de republiek van Costa Rica is, na eene korte woordenwisseling tusschen den Minister van Buitenlandsche Zaken en den heer van Rijckevorsel, met algemeene stemmen aangenomen.

Evenzoo zijn achtereenvolgens met algemeene stemmen doch zonder beraadslaging aangenomen de wets-ontwerpen:

1°. tot wijziging van hoofdstuk II der staatsbegrooting voor 1852;

2°. tot wijziging van hoofdstuk III der staatsbegrooting voor 1852; (onderstand van behoeftige Nederlanders buiten 's lands);

3°. tot wijziging van hoofdstuk VI der staatsbegrooting voor 1852 (Kindergelden);

4°. tot tijdelijke instandhouding van eenige Belgische wetten en besluiten in het hertogdom Limburg, en

5°. tot afstand van domeinen ten behoeve van een ziekenhuis te Leyden.

De commissien van rapporteurs voor de wets-ontwerpen:

1°. tot sluiting van het kanaal van St. Andries;

2°. tot duurzame regeling der gelden wegens verstrekkingen, en

3°. tot wijziging van het tarief van in- en uitgaande regten,

hebben hare verslagen ter tafel gebragt.

De Kamer heeft bepaald dat de beraadslagingen over die wets-ontwerpen zal plaats hebben op aanstaanden Dingsdag, aan te vangen des namiddags ten één ure.

Rhijnhoogte te Keulen: den 31sten Augustus 8 voet $1\frac{1}{2}$ duim (7 voet $11\frac{1}{2}$ duim Rhijnl.)

Het Register op de *Nederlandsche Staats-courant*, uitgegeven op last en met autorisatie van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, voor de derde vier maanden (September—December) van het jaar 1851, is alom verzonden en verkrijgbaar, zijnde dit stuk het derde van het XXXVIste deel. De prijs van elk stuk van het Register, hetwelk driemaal in het jaar het licht ziet, en zich telkens over *vier* maanden uitstrekt, is f 1,80. Hetzelve is ook bij de gewone uitgevers der *Staats-courant* te bekomen.

In dit Register komt op de verschillende hoofden ook de aanwijzing voor van al hetgeen in het *Bijblad tot de Nederlandsche Staats-courant* is opgenomen.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Noordbrabant.*

AANBESTEDING.

Op Dingsdag den 13den September 1853, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Noordbrabant of, bij zijne afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat, in het Zesde District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te 's Hertogenbosch, worden Aanbesteed:

het Afdammen, Droogmaken en Drooghouden der Inundatie-sluis gelegen in den Zuider Maasdijk boven Woudrichem in de provincie Noordbrabant, met eenige Vernieuwingen en Herstellingen daaraan.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij Inschrijving en opbod.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Noordbrabant te 's Hertogenbosch, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende Vrijdag en Zaturdag vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatie te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat H. F. Fijnje en bij den Ingenieur jhr. E. C. B. van Rappard, beiden te 's Hertogenbosch, alsmede bij den Opziger P. Vernimmen te Woudrichem.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN REENEN.

Provincie *Zeeland.*

AANBESTEDING.

Op Zaturdag den 10den September 1853, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Heer Commissaris des Konings in de provincie Zeeland, of, bij zijne afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het Elfde District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Middelburg, worden Aanbesteed, in drie Perceelen:

het Maken en Zinken van eenige Rijs-Zinkstukken op den Onderzeeschen Oever van de Wateringen Stavenisse en Walsoorden, en van den Polder Borsselen, met het leveren van alle benoodigde Materialen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal ter lezing liggen aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zeeland te Middelburg, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende drie dagen vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, telken dage 2 ure vóór en 2 ure na laagwatertijd, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur te Middelburg en bij de Ingenieurs te Tholen, Neuzen en te Goes.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN REENEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN SCHEEPVARENDEN OP DE ZUIDERZEE.

De Minister van Marine brengt ter kennis van Belanghebbenden, dat het vaarwater *de Geul* of zoogenaamde *Boontjes*, ten jare 1851 met *drie boeijen* afgebakend, thans zoodanig is verzand bevonden, dat die afbakening verder nutteloos is te achten, en dat mitsdien bevelen gegeven zijn, om gezegde boeijen weg te nemen.

's Gravenhage, den 23sten Augustus 1853.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

MINISTERIE VAN OORLOG.

, De Minister van Oorlog

Brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat, op Maandag den 5den September aanstaande door de respective Plaatselijke of Garnizoens-Kommandanten, *onder nadere approbatie* van het Ministerie van Oorlog, tot de Aanbesteding der Leverantie van Fourragies zal worden overgegaan, ten behoeve van de Corpsen te Paard, welke van den 1sten November aanstaande, tot en met den 31sten October 1854, in de nagemelde plaatsen garnizoen zullen houden, te weten:

te *Amsterdam*, *Haarlem*, *'s Gravenhage*, *Leyden*, *Amersfoort*, *Utrecht*, *Deventer*, *Groningen*, *Leeuwarden*, *Breda*, *Tilburg*, *Roermond*, *Venlo*, *Maastricht* en op het *Eiland Walcheren;*

Noodigt mitsdien allen die daarin gading mogten hebben, om naar opgemelde Leverantie in te schrijven: hen tevens verwittigende, dat de Voorwaarden, waarop die Aanbesteding zal worden gedaan, van den 23sten dezer in de Bureaux van de hiervoren genoemde Militaire Autoriteiten ter lezing zullen liggen;

En brengt wijders nog ter kennis van de belanghebbenden:

1°. dat de inschrijving per *tien* ponden Hooi, per *tien* ponden Stroo en per *tien* ponden Haver moet geschieden;

2°. dat de prijzen der inschrijvingen, zoowel in cijfers als in letters voluit geschreven, moeten worden uitgedrukt; terwijl, wanneer de Gegadigden in breuken van cents verlangen mogten in te schrijven, zulks niet in kleinere gedeelten dan *honderdsten* zal mogen geschieden;

3°. dat de *namen*, *voornamen*, *woonplaatsen* en het *beroep* zoo van de Inschrijvers als van hunne borgen, duidelijk in de inschrijvings-biljetten zullen behooren te worden vermeld;

4°. dat die biljetten, welke tot opschrift moeten hebben:

Inschrijving voor de Leverantie van Fourragies aan de troepen te Paard te . . . .

op *gezegeld* papier geschreven, zoo door de Inschrijvers als door hunne borgen *eigenhandig* onderteekend, en behoorlijk gesloten moeten zijn;

5°. dat meergenoemde biljetten, onder bijvoeging der vereischte bewijzen van gegoedheid, zoowel van die der Inschrijvers als van hunne borgen, door de besturen hunner woonplaatsen afgegeven en behoorlijk geregistreerd, vóór of uiterlijk des middags ten twaalf ure van den dag

der Aanbesteding bij de respective Heeren Plaatselijke of Garnizoens-Kommandanten in de hiervoren genoemde Steden, bezorgd, en in de daartoe in hun Bureau voorhanden bus gestoken moeten worden, na welk tijdstip geene inschrijvingen meer zullen worden aangenomen; *wordende den belanghebbenden bij deze uitdrukkelijk aanbevolen, om er op te letten dat bij ieder Inschrijvings-biljet en dus voor iedere Garnizoensplaats afzonderlijk, de hiervoren bedoelde bewijzen van gegoedheid moeten worden overgelegd;*

en 6°. dat zoodanige biljetten, welke niet aan de vereischten, bij voormelde punten omschreven, voldoen, of die eenige bijzondere bepalingen bevatten die van de voorwaarden mogten afwijken, of wel waarbij de bewijzen van gegoedheid in voege voorschreven ingerigt, niet mogten zijn overgelegd, niet in aanmerking zullen komen; terwijl het Ministerie van Oorlog zich het regt voorbehoudt, om de Leverantie niet te gunnen, ingeval hetzelve zal oordeelen dat de prijzen, in het algemeen, of in vergelijking met die, waartegen voor andere plaatsen is ingeschreven, te hoog mogten zijn, of wanneer er redenen mogten bestaan, om den minsten inschrijver de leverantie niet toe te kennen.

's Hage, den 11den Augustus 1853.

Bon. Forstner van Dambenoy.

BESTUUR DER DOMEINEN.

Provincie *Noordbrabant.*

Op *Maandag den 19den September* 1853 *en volgende dagen*, des voormiddags ten 10 ure, zal, in het Koffijhuis van J. G. Sprengers, op de *Groote Markt* te *Breda*, ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. van Naerssen, worden overgegaan tot de Openbare veiling van 110 perceelen Landerijen, Visscherijen, Gebouwen, Erfjes, Rijksgronden langs de Groote Wegen, enz., enz. en 154 Kavels Heidegronden, bevattende 1875 Bunders, gelegen onder de Kantoren *Breda*, *Bergen-op-Zoom* en *Oudenbosch*, breeder bij Billetten en Catalogus omschreven; liggende de Voorwaarden ter lezing ten Kantore van den Ontvanger der Domeinen te *Breda*, van voornoemden Notaris aldaar, en van de Ontvangers der Registratie te *Eindhoven*, *Oosterhout*, *Oudenbosch*, *Zevenbergen* en *Bergen-op-Zoom*, terwijl bovendien de Algemeene Voorwaarden, waarop 's Rijks Domeinen worden vervreemd, ter lezing liggen ter Griffie van ieder Provinciaal Gouvernement en ten Kantore van iederen Directeur der Registratie en Domeinen.

De Ontvanger der Domeinen,
P. Six.

*** De Inspecteur van de Geneeskundige Dienst der Landmagt

Verwittigt alle civile Veeartsen, Nederlanders van geboorte, die genegen zijn om de betrekking van *Paardenarts der 3de klasse* bij de Armee hier te lande te vervullen, dat zij zich, bij verzoekschrift, op zegel geschreven en *portvrij* in te zenden, vóór den 10den September aanstaande aan hem Inspecteur kunnen aanmelden, bij welk verzoekschrift de volgende bewijzen moeten worden overgelegd, als:

1°. eene geboorte-acte, ten bewijze van eenen ouderdom beneden de 30 jaren;

2°. een bewijs van ongehuwd te zijn;

3°. een bewijs van voldane dienstpligtigheid aan de Nationale Militie;

4°. een bewijs van goed zedelijk gedrag, af te geven door de Regering hunner woonplaats;

5°. een bewijs van geschiktheid voor de Militaire dienst, af te geven door den Eerstaanwezenden Officier van Gezondheid bij het garnizoen in hunne woonplaats, of in het naastbijgelegen garnizoen;

6°. een bewijs van afgelegd examen als Veearts der eerste of tweede Klasse aan 's Rijks Veeartsenijschool te *Utrecht.*

Na overlegging van welke bewijsstukken hun de gelegenheid zal worden verschaft om voor eene daartoe benoemde Commissie, aan 's Rijks Veeartsenijschool, bij een volgens vastgesteld programma af te nemen examen, bewijzen te geven van voldoende bekwaamheid voor de betrekking welke door hen verlangd wordt; omtrent welk programma de noodige inlichting bij hem Inspecteur kan worden verkregen.

Ter hunner verder narigt dient, dat de bevordering tot hoogere rangen onder de Paardenartsen plaats heeft ten gevolge van nader, voor dien hoogeren rang af te leggen examen en dat aan de betrekking van Paardenarts der 3de Klasse is verbonden een jaarlijksch tractement van f 800 en de rang van 2den Luitenant bij het Leger.

's Gravenhage, den 15den Augustus 1853.

Dr. Snabilié.

*** De Intendant in de 2de Militaire Administrative Directie brengt ter kennis van de Gegadigden, dat onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, op Woensdag den 14den September aanstaande, des middags ten twaalf ure, ten zijnen Burele in de Hoogstraat Wijk C N°. 351, te Nijmegen zal worden Aanbesteed de Leverantie van;

Acht Lasten Rhijn- } Tarwe, minstens moetende wegen 77 Ponden, en
Vier " Kubanka- }

Vier Lasten Inlandsche of Pruissische Rogge, minstens moetende wegen 72 Ponden, bestemd voor de Garnizoens-Bakkerij alhier.

De Voorwaarden van Aanbesteding zullen van af den 3den dezer tot den dag der Aanbesteding in het Bureau van genoemden Intendant ter lezing liggen; wordende men uitgenoodigd om de aan te bieden Monsters en den Omslag van het Inschrijvings-Biljet van hetzelfde Merk te vorzien.

Nijmegen, den 3den September 1853.

De Intendant voornoemd,
F. V. von Wattenwyl.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Eerstaanwezende Ingenieur te *Woudrichem* zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

Het uitdiepen van eene Gracht te Loevestein.

Deze Aanbesteding zal geschieden den 13den September 1853, des morgens ten elf ure, in het Koffijhuis *het Zwarte Paard* te *Woudrichem*, alwaar van den 1sten te voren het bestek zal liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te *Woudrichem.*

PLAATSELIJKE BESTUREN.

*** Burgemeester en Wethouders van Groot-Ammers maken bekend, dat de gewone Kermis of Jaarmarkt in die gemeente, in dit jaar zal invallen op Maandag den 19den September 1853 en zal eindigen met Vrijdag den 23sten September daaraanvolgende.

Groot-Ammers, den 1sten September 1853.

De Burgemeester,
J. A. v. d. Stok.
De Secretaris,
K. Verlek, *Wethouder*, *l. S.*

*** De Centrale Directie van Walcheren zal, als Geoctrooijeerde van den Zandweg van Middelburg naar Grijpskerk, op Donderdag den 8sten September 1853, des voormiddags ten elf ure, in haar gewoon Locaal in de Abdij te Middelburg, in het openbaar onder nadere goedkeuring trachten aan te besteden, het met Klinkers bestraten van genoemden Weg over eene lengte van ongeveer 2550 ellen, en ter breedte van 3 ellen.

Informatien zijn te bekomen bij den Opper-commies van Walcheren S. Roelse, te Middelburg, alwaar het bestek acht dagen te voren ter lezing zal liggen.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Blijkens Acte, den 1sten Augustus 1853 ten overstaan van den Notaris *Strengman* en getuigen gepasseerd, naar eisch geregistreerd, is tusschen de Heeren *Joannes Augustinus Antonius Hubertus Hendrichs*, *Johannes Theodorus Scholte* en *Servaas van Beemen*, allen Kooplieden te Amsterdam woonachtig, aangegaan eene Vennootschap, ten doel hebbende het voor gemeenschappelijke rekening drijven van Handel in Fransche, Engelsche en Duitsche Kramerijen, zoo in Commissie als voor eigene Rekening, en zulks onder de Firma van *Scholte & C°.*, welke door elk der Vennooten zal mogen worden gebezigd en geteekend, doch ook door niemand anders dan op aller uitdrukkelijke en schriftelijke lastgeving; evenwel niet tot het opnemen van gelden à deposito, het sluiten van beleeningen, het stellen van borgtogten of aangaan van andere verbindtenissen van bezwarenden aard; welke Vennootschap heeft aanvang genomen primo Augustus dezes jaars, en eindigen zal ultimo December des jaars 1858, zoo de wensch daartoe door een der Vennooten den Mede-vennooten behoorlijk zal zijn kenbaar gemaakt, minstens zes maanden te voren; terwijl bij niet plaats vinden van zoodanige aanzegging dezelve Vennootschap geacht zal worden, telkens weder voor een tijdvak van twee tot twee jaren te zijn geprolongeerd, tot tijd en wijle eene opzegging, in voege voorschreven, zal hebben plaats gehad.

Van welk een en ander geschiedt aankondiging, ten effecte als volgens de Wet.

Voor de Heeren Vennooten,
Strengman.

CONCURS-PROCLAMA.

Wider den Lederhändler und Lohgerber Christian Anton Heinrich Bergen, zu Oldenburg, ist am 15ten Juli 1853, Nachmittags 1 Uhr, Schuldenhalber der Concurs erkannt, zu dessen Ausführung nachstehende Termine angesetzt werden:

1. auf den 10ten September 1853, zur Angabe aller aus irgend einem Grunde entstandenen Forderungen, Ansprüche oder zur Compensation geeigneten Gegenforderungen an den Gemeinschuldner, so wie aller dinglichem Rechte oder Separations-ansprüche an die in der Concursmasse befindlichen unbeweglichen Güter (mit alleiniger Ausnahme von Realservituten und Reallasten, welche auch ohne Angabe erhalten bleiben), bei Strafe des Ausschlusses von diesem Concurse und bei Verlust der dinglichen Rechte und Separationsansprüche. Die Angaben müssen durch einen bei dem unterzeichneten Gerichte zugelassenen Anwalt eingereicht werden, der durch den Auftrag zur Angabe zugleich zur sonstigen Vertretung des Gewaltgebers im Concurs verfahren und zur Abgabe aller darin erforderlichen Erklärungen bevollmächtigt wird, vorbehaltlich der Befugniss des Gerichts, in einzelnen Fällen nach seinem Ermessen die Beibringung schriftlicher Vollmacht aufzulegen. Die zur Begründung der Angaben dienenden Beweisthümer sind denselben beizufügen; nach dem Angabetermine werden solche nur unter Verurtheilung der Partei in eine Brüche von 1 Rthlr. für jedes Document, und nach dem Liquidationstermine nicht ohne die erheblichsten sofort bescheinigten Entschuldigungsgründe angenommen;

2. auf den 29ten October 1853, zur Liquidation, da dann die angemeldeten Ansprüche bei gesetzlicher Strafe völlig klar zu machen sind, insofern dies nicht schon früher geschehen ist;

3. auf den 10ten December 1853, zur Anhörung des Prioritätsurtheils, und

4. auf den 21ten Januar 1854, zum öffentlichen Verkaufe der in der Concursmasse befindlichen hieneben beschriebenen, unbeweglichen Güter im Gerichtshause.

Oldenburg, den 5ten Juli 1853.

Grossherzoglich Oldenburgisches Stadt- und Landgericht des Kreises Oldenburg,
Buschmann.

Verzeichniss der in der Concursmasse befindlichen unbeweglichen Güter, welche am 21ten Januar 1854, zum meistbietenden Verkaufe im Gerichtshause, ausgesetzt werden sollen:

1. ein volles bürgerliches Wohnhaus, mit Stall, Hofraum und Garten, Brandcasse N°. 14, belegen an der Achternstrasse hierselbst, begränzt nördlich von G. W. Schlömann Gründen, südlich von Kunstdrechsler Regahl Gründen. Auf dem Hofplatze ist eine Pumpe. Es wurde hier bisher die Lohgerberei betrieben;

2. ebenfalls an der Achternstrasse hierselbst, ein Wohnhaus mit Hofplatz, Brandcasse N°. 54, begränzt östlich von Wittwe Glauert Gründen, südlich von Steinthals und westlich von Thölen Gründen;

3. ein etwa 1¼ Scheffel Saat grosser Garten ausser dem Heiligengeistthore, zwischen der Blumenstrasse und Katharinenstrasse, an einem Querwege belegen. Derselbe ist mit Obstbäumen bepflanzt.

Vorbesitzer waren: Lederhändler Arnold Heinrich Bergen und dessen Wittwe Meta Magdalena geb. Brickenkamp, und Erben.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.